ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 26.07.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**103**

**Zákon**

zo dňa 13. júla 1950

**o národných podnikoch priemyslových.**

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

## Diel I.
## Národné podniky priemyslové a ich poslanie.

### § 1.

Zo znárodnených baní a iných priemyslových podnikov vyrástly národné podniky priemyslové, v ktorých kolektívy pracujúcich v súdružskej spolupráci ovládané uvedomelou disciplínou a vzájomnou pomocou plnia úlohy výstavby socializmu.

### § 2.

Poslaním národných podnikov priemyslových je podľa plánu prispievať výrobou na vzostup národného bohatstva, na zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne pracujúcich a na upevnenie moci pracujúceho ľudu. Aby národné podniky priemyslové plnily toto poslanie, dbajú o sústavné rozvíjanie výrobných síl a o zvyšovanie produktivity práce a hospodárnosti.

## Diel II.
## Rozsah platnosti a pôsobnosť.

### § 3.

(1) Národné podniky priemyslové (ďalej len „národné podniky“) podľa tohto zákona sú národné podniky v odbore ministerstiev priemyslu, výživy, informácií a osvety a zdravotníctva.

(2) Ministri priemyslu, výživy, informácií a osvety a zdravotníctva sú pre národné podniky z odboru svojho ministerstva vecne príslušnými ministrami podľa tohto zákona.

## Diel III.
## Zriadenie národných podnikov a ich právne pomery.

### § 4.

(1) Národné podniky zriaďuje vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií z majetku, ktorý štát nadobudol znárodnením, konfiškáciou alebo iným spôsobom, z prostriedkov Fondu znárodneného hospodárstva alebo z iného národného majetku. Taký majetok môže vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií tiež začleniť do národného podniku už

zriadeného. Ak spadá taký majetok do pôsobnosti iného ministra, robí tieto opatrenia vecne príslušný minister po dohode s ním.

(2) Vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií môže zriadiť národný podnik z majetku, ktorý patrí právnickým osobám, ktorých kapitálovými účastníkmi sú výhradne národné podniky alebo osoby, ktoré konajú z rozkazu národných podnikov (ďalej len „podnik právnickej osoby“), alebo zčastí takého majetku, alebo môže taký majetok alebo jeho časť tiež začleniť do národného podniku už zriadeného.

**§ 5.**

(1) Predpisy o znárodnení určujú, do ktorých záväzkov vstupuje národný podnik, do ktorého bol začlenený znárodnený majetok, za ktorých podmienok sa môže národný podnik domáhať zrušenia záväzku alebo jeho primeranej úpravy, ako sa upravujú záväzky predĺženého znárodneného podniku, ktorého majetok bol začlenený do národného podniku, ako i za ktorých podmienok môže národný podnik odporovať právnym úkonom predošlého vlastníka znárodneného podniku.

(2) Vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií určí, ktoré záväzky prechádzajú na národný podnik dňom prevzatia majetku iného národného podniku, podniku právnickej osoby alebo iného národného majetku, ktorý bol do neho začlenený. Prechodom záväzku podľa prvej vety sa predošlý dlžník oslobodzuje. Na taký prechod nie je potrebné privolenie veriteľa.

**§ 6.**

Národný podnik alebo podnik právnickej osoby, ktorých majetok bol začlenený podľa § 4, zruší vecne príslušný minister; na návrh vecne príslušného ministerstva sa zrušenie zapíše do podnikového registra. Ak sa týka opatrenie podľa § 5 ods. 2 všetkých záväzkov zrušeného podniku, odpadá jeho likvidácia.

**§ 7.**

(1) Národné podniky sú samostatné právnické osoby.

(2) Národnému podniku určí vecne príslušný minister názov, deň vzniku, sídlo a zpravidla tiež základný závod (§ 21), pokiaľ sa výnimočne od určenia základného závodu neupustí.

(3) O zriadení národného podniku vydá vecne príslušný minister listinu, v ktorej uvedie jeho názov, deň vzniku, sídlo, základný závod, ako i deň, ku ktorému národný podnik prevezme majetok do neho začlenený; to isté platí, ak dôjde ku zmenám.

(4) Potvrdenie o prechode záväzkov na národný podnik vydáva príslušný generálny riaditeľ (§§ 33 a nasl.) podľa listín o tom vydaných (odsek 3, § 5 ods. 2 a § 42).

**§ 8.**

(1) Národný podnik sa zapisuje do podnikového registra. V ohláške na zápis do registra, ktorá sa odvolá na listinu podľa § 7 ods. 3, oznámi podnik súdu:

a) názov a sídlo,

b) deň vzniku,

c) kto podnik zastupuje a zaň podpisuje.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí obdobne aj pre ohlasovanie zmien týchto skutočností na zápis do podnikového registra.

### § 9.

(1) Súčasťou názvu národného podniku je označenie „národný podnik“. Toto označenie smú užívať len národné podniky.

(2) Doterajšia firma znárodneného podniku, ktorého majetok bol z väčšej časti začlenený do národného podniku, alebo časť firmy takého znárodneného podniku môže sa pojať do názvu národného podniku bez svolenia inak potrebného podľa platných predpisov. Pokiaľ doterajší majiteľ prevádza iný podnik, musí jeho firmu alebo názov primerane upraviť, aby sa zreteľne líšily od názvu národného podniku.

### § 10.

(1) Vlastníkom majetku národného podniku je štát; národnému podniku je taký majetok sverený do správy. Vo veciach tohto majetku národný podnik vystupuje a koná vo vlastnom mene.

(2) Pokiaľ sa neustanovuje inak, zapisuje sa vo verejných knihách, úradných registroch alebo soznamoch vedených podľa československého práva ako vlastník nehnuteľnosti alebo práva, ktoré má národný podnik v správe, československý štát s vyznačením tohto podniku.

(3) Pokiaľ ide o majetok začlenený do národného podniku podľa § 4, konajú sa zápisy na návrh tohto podniku podľa listiny, ktorú o tom vydá vecne príslušné ministerstvo alebo ním poverený orgán.

### § 11.

(1) Národný podnik nesmie scudziť časti majetku svereného do jeho správy, ktoré sú určené na to, aby ich trvalo užíval. Úkony priečiace sa tomuto zákazu nemajú právne následky.

(2) Na majetkové časti uvedené v odseku 1 nemôžu tretie osoby nadobudnúť záložné alebo iné vecné práva či už knihovné alebo neknihovné.

(3) Výnimky zo zákazu scudzenia podľa odseku 1 povoľujú nadriadené orgány (§§ 32 a nasl.).

### § 12.

(1) Čo do záväzkov národného podniku sa možno uspokojiť iba z majetku jemu svereného do správy, ktorý nie je určený na to, aby ho podnik trvale užíval (§ 11).

(2) Z majetku, ktorý má národný podnik v správe, nemožno žiadať ani dosiahnuť uspokojenie pohľadávok proti štátu.

### § 13.

Národný podnik nepotrebuje oprávnenia, ktoré by podľa predpisov živnostenského alebo iného práva boly inak potrebné na prevádzanie jeho činnosti podľa schváleného podnikového plánu. Národné podniky sú však podrobené ustanoveniam o schvaľovaní prevodzovní, ako aj iným predpisom o ochrane života a zdravia pracujúcich a verejnej bezpečnosti a predpisom o výchove pracujúceho dorastu.

## Diel IV.
## Podnikový plán a hlavné zásady konania.

### § 14.

(1) Činnosť národného podniku je určovaná jeho schváleným podnikovým plánom. Podnikové plány národných podnikov sú svojím obsahom súčasťou jednotného hospodárskeho plánu.

(2) Podnikový plán schvaľuje generálny riaditeľ (§§ 33 a nasl.).

### § 15.

(1) Národný podnik je povinný hospodáriť podľa rozpočtu, ktorý je základom finančného plánu tvoriaceho súčasť jeho podnikového plánu.

(2) Národný podnik a všetkých pracujúcich v ňom musí viesť snaha splniť uložené úlohy čo najhospodárnejšie.

### § 16.

V národnom podniku zodpovedá každý osobne za splnenie úloh mu pripadajúcich.

### § 17.

V národnom podniku sa uplatňuje najširšia účasť pracujúcich.

### § 18.

Vedenie národného podniku a jeho častí prislúcha vždy jednému vedúcemu, ktorý má samostatnú rozhodovaciu právomoc.

### § 19.

Národný podnik je povinný dbať, aby sa dosiahnutie priaznivých výsledkov v plnení plánovaných úloh a v úspornom hospodárení opieralo o socialistické uvedomenie zamestnancov v ňom pracujúcich a o závislosť ich hmotných záujmov na týchto výsledkoch.

## Diel V.
## Organizácia národného podniku.

### § 20.

Organizácia národného podniku sa musí prispôsobovať zásadám socialistického hospodárstva, musí zabezpečovať dokonalú spoluprácu a umožňovať úspešné plnenie plánovaných úloh.

### § 21.

Ak bol národnému podniku určený základný závod, obstaráva jeho správa zároveň správu národného podniku.

### § 22.

(1) Na čele národného podniku je riaditeľ, ktorý vedie jeho činnosť, zastupuje národný podnik a koná v jeho mene. Riaditeľ vedie základný závod.

(2) O veciach národného podniku rozhoduje riaditeľ samostatne, pokiaľ v jednotlivých prípadoch nie je určené, že potrebuje na svoje rozhodnutie predchádzajúci súhlas generálneho riaditeľa alebo vecne príslušného ministra.

(3) Riaditeľ je priamo podriadený generálnemu riaditeľovi. Jemu zodpovedá za splnenie svojich povinností.

(4) Za úspešné splnenie plánu a najmä za jeho žiadúce prekročenie je riaditeľ, pokiaľ sa o to zaslúžil, zvlášť odmeňovaný z prostriedkov generálneho riaditeľstva podľa smerníc, ktoré vydá vecne príslušný minister po dohode s ministrom práce a sociálnej starostlivosti a s ústredným orgánom jednotnej odborovej organizácie.

**§ 23.**

(1) Riaditeľa národného podniku vymenúva a odvoláva generálny riaditeľ po vypočutí ústredného orgánu jednotnej odborovej organizácie.

(2) Riaditeľom môže byť iba československý občan, ktorý musí byť štátne spoľahlivý, ľudovodemokratickému poriadku oddaný, občiansky a mravne bezúhonný a na plnenie tejto funkcie schopný.

(3) Riaditeľ nesmie vykonávať zamestnanie, funkciu alebo činnosť, ktoré sú v rozpore so záujmami národného podniku.

(4) Riaditeľ sľúbi generálnemu riaditeľovi, že bude svedomite plniť svoje povinnosti v súlade so záujmami štátu; sľub zároveň potvrdí písomne.

(5) Prejav, ktorým sa riaditeľ vzdáva svojej funkcie, berie na vedomosť generálny riaditeľ, čím vzdanie sa nadobúda účinnosť.

(6) Dňom sľubu sa riaditeľ ujíma svojej funkcie a stáva sa zamestnancom národného podniku, pokiaľ ním nebol už skôr. Jeho pracovný pomer zaniká dňom, keď bol odvolaný, alebo dňom, ktorým sa vzalo na vedomosť, že sa vzdáva funkcie. Ak nedošlo k zániku pracovného pomeru za okolností, pre ktoré by inak bolo možno pracovný pomer zrušiť predčasne, prislúcha riaditeľovi plat po čas odpovedajúci výpovednej lehote určenej všeobecnými predpismi.

(7) Na vymenúvanie a odvolanie riaditeľa sa nevzťahujú predpisy o spolupôsobení závodného zastupiteľstva pri prijímaní a zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta, poprípade predpisy o súhlase závodného zastupiteľstva pri prepúšťaní zamestnancov; na jeho vymenúvanie a odvolanie tiež nie je potrebný súhlas orgánu inak potrebný pri dojednávaní a rozviazaní pracovného pomeru.

**§ 24.**

(1) V čase neprítomnosti alebo zaneprázdnenia riaditeľa zastupuje ho v plnom rozsahu jeho právomoci zástupca podľa predpisov o tom vydaných (§ 40). Na ustanovenie zástupcu riaditeľa sa nevzťahujú predpisy o spolupôsobení závodného zastupiteľstva pri zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta.

(2) V mene národného podniku môžu okrem riaditeľa a jeho zástupcu konať ešte osoby, ktoré na to riaditeľ v rámci svojej právomoci splnomocní, a to v rozsahu udeleného splnomocnenia.

**§ 25.**

Národný podnik ohlási na zápis do podnikového registra svojho riaditeľa a jeho zástupcu. Tieto osoby sa podpíšu pred súdom alebo podajú svoj podpis v overenej forme. Za podnik sa podpisuje

tak, že k vytlačenému alebo kýmkoľvek napísanému názvu podniku pripojí riaditeľ (zástupca) svoj podpis.

**§ 26.**

(1) V národnom podniku musí sa ustanoviť podnikový hospodár. Jeho povinnosťou je dbať najmä, aby podnik hospodáril v súhlase so svojím rozpočtom a aby plnil uložené úlohy čo najhospodárnejšie. Ak zotrvá riaditeľ napriek jeho upozorneniu na pôvodnom rozhodnutí, ktoré odporuje rozpočtu, musí o tom podnikový hospodár podať zprávu nadriadenému orgánu.

(2) Podnikového hospodára ustanovuje a zbavuje riaditeľ so súhlasom generálneho riaditeľa. Ustanovenie § 24 ods. 1 druhej vety platí obdobne.

**§ 27.**

Riaditeľ a osoby, ktoré zastupujú národný podnik alebo obstarávajú jeho veci, zodpovedajú za škodu nimi spôsobenú národnému podniku. Náhrada sa od nich vymáha sporom.

**Diel VI.**
**Zamestnanci.**

**§ 28.**

(1) Pre pracovné a mzdové pomery zamestnancov národných podnikov sú smerodajné predpisy platné pre zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje zákon o štátnej mzdovej politike.

(2) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy vydané podľa neho neustanovujú inak, sú zamestnanci národného podniku prijímaní a na pracovné miesta zaraďovaní po prejednaní so závodným zastupiteľstvom. Na ich prepustenie je potrebný súhlas týchto orgánov.

**§ 29.**

(1) Podnieteniu hmotného záujmu zamestnancov na výsledkoch v plnení podnikového plánu slúži podnikový fond pracujúcich. Do neho plynie podiel na zisku docielenom podľa plánu a podiel na lepšom hospodárskom výsledku, než bol plánovaný. Pri výpočte podielu na lepšom hospodárskom výsledku sa prihliada na celkovú výšku docieleného výsledku pred jeho prípadným zdanením.

(2) Národný podnik odvádza podnikovému fondu pracujúcich jeho podiel do 14 dní po schválení účtovnej závierky. Vecne príslušný minister môže národnému podniku uložiť, aby odvádzal na podiel preddavky.

(3) Vecne príslušný minister určí po dohode s ministrom financií, ktorý majetok a záväzky patria v národnom podniku podnikovému fondu pracujúcich.

(4) Prostriedky podnikového fondu pracujúcich používa riaditeľ po prejednaní so závodnými zastupiteľstvami.

(5) O správe a prevádzke sociálnych, zdravotných, kultúrnych a telovýchovných zariadení podnikových fondov pracujúcich, ako i o používaní prostriedkov týchto fondov, vydá vecne príslušné ministerstvo po dohode s ústredným orgánom jednotnej odborovej organizácie smernice v rámci predpisov podľa § 40.

(6) Majetok a záväzky patriace k podnikovému fondu pracujúcich a jeho hospodárenie vykazujú sa v národnom podniku oddelene.

## Diel VII.
## Rozvoj výrobných síl a zvyšovanie produktivity práce.

### § 30.

V záujme rozvoja výrobných síl a zvyšovania produktivity práce musia národné podniky starať sa o prehĺbenie plánovania, zabezpečovať podmienky sústavného a všeobecného vzostupu technickej úrovne výroby, zdokonaľovať organizáciu práce, starať sa o výber, rozmiestenie a rast kádrov a podporovať socialistické súťaženie, najmä úderníctvo a zlepšovateľské hnutie.

## Diel VIII.
## Finančné hospodárenie.

### § 31.

Finančné hospodárenie národných podnikov a generálnych a oblastných riaditeľstiev (§§ 35 a nasl.) bude upravené osobitne.

## Diel IX.
## Hlavné vedenie národných podnikov a dozor nad nimi.

### § 32.

(1) Národné podniky sú podriadené hlavnému vedeniu a dozoru štátu, ktoré obstaráva vecne príslušný minister, pokiaľ nejde o pôsobnosť, ktorá podľa tohto zákona prislúcha vláde.

(2) Pokiaľ sa v tomto zákone už tak neustanovuje, určuje podrobný rozsah pôsobnosti hlavného vedenia národných podnikov a dozoru nad nimi vecne príslušný minister.

### § 33.

(1) Úlohy, ktoré podľa § 32 ods. 2 spadajú do pôsobnosti hlavného vedenia a dozoru, obstaráva vecne príslušný minister zásadne prostredníctvom jemu podriadených generálnych riaditeľov, a to tak, že výkon týchto úloh prislúcha generálnym riaditeľom, ak nejde o veci, ktoré si minister vyhradil svojej bezprostrednej právomoci. Generálny riaditeľ je povinný dbať na smernice a pokyny vecne príslušného ministra.

(2) Pokiaľ národné podniky na Slovensku nie sú z celoštátnych dôvodov podriadené priamo generálnemu riaditeľovi alebo vecne príslušnému ministrovi, vykonávajú generálni riaditelia svoju právomoc nad nimi prostredníctvom oblastných riaditeľov, podriadených vecne príslušnému povereníkovi. Oblastný riaditeľ je povinný dbať na smernice a pokyny generálneho riaditeľa. S vedomím oblastného riaditeľa môže generálny riaditeľ kontrolovať národné podniky na Slovensku aj priamo.

(3) Vecne príslušný minister určí, ktorému generálnemu riaditeľovi sú jednotlivé národné podniky podriadené.

(4) Vecne príslušný minister môže národný podnik bezprostredne podriadiť svojej právomoci a vykonávať nad ním pôsobnosť vo všetkých jeho otázkach alebo v jednotlivých veciach a môže poveriť vykonávaním úloh v ostatných veciach generálneho riaditeľa. Opatrenia urobené v pôsobnosti podľa vety prvej nastupujú namiesto opatrení orgánov inak príslušných podľa tohto zákona.

### § 34.

(1) Generálneho riaditeľa vymenúva a odvoláva vláda na návrh vecne príslušného ministra. Oblastného riaditeľa vymenúva a odvoláva vecne príslušný minister.

(2) Na návrh generálneho riaditeľa vymenúva a odvoláva vecne príslušný minister jeho zástupcu, ktorý zastupuje generálneho riaditeľa v plnom rozsahu jeho právomoci v čase jeho neprítomnosti alebo zaneprázdnenia. Ak vymenúva niekoľko zástupcov, určí ich poradie. Každému zástupcovi vymedzí generálny riaditeľ osobitný úsek jeho pôsobnosti, za ktorý mu zástupca zodpovedá.

(3) Generálny riaditeľ zodpovedá osobne za splnenie úloh, ktoré pripadajú podriadeným národným podnikom podľa jednotného hospodárskeho plánu.

(4) Ustanovenia § 23 ods. 2 až 7 platia primerane o generálnom riaditeľovi (zástupcovi); sľub podľa odseku 4 toho istého paragrafu vykoná generálny riaditeľ alebo jeho zástupca vecne príslušnému ministrovi, ktorý tiež berie na vedomosť ich prejav podľa odseku 5 toho istého paragrafu.

### § 35.

(1) Opatrenia generálnych riaditeľov pripravujú a obstarávajú generálne (oblastné) riaditeľstvá, ktoré zriaďuje vláda na návrh vecne príslušného ministra. Vláda určí generálnemu riaditeľstvu jeho názov a sídlo. Generálne riaditeľstvo zrušuje vláda na návrh vecne príslušného ministra.

(2) Generálnemu riaditeľstvu môže vecne príslušný minister sveriť do správy národný majetok, ktorý spadá do jeho pôsobnosti.

(3) So sverením majetku znárodneného podniku do správy generálnemu riaditeľstvu prechádzajú záväzky tohto podniku podľa predpisov o znárodnení. Vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií určí, ktoré záväzky prechádzajú so sverením iného národného majetku do správy generálnemu riaditeľstvu; tieto záväzky prechádzajú za podmienok a s právnymi účinkami podľa § 5 ods. 2 vety druhej a tretej.

(4) O zriadení generálneho riaditeľstva vydá vecne príslušný minister listinu, v ktorej uvedie jeho názov, sídlo, ako i deň, ku ktorému generálne riaditeľstvo prevezme majetok mu sverený, a ku ktorému prechádzajú záväzky k tomuto majetku patriace; to isté platí, ak dôjde ku zmenám.

### § 36.

(1) Generálne (oblastné) riaditeľstvo vedie generálny (oblastný) riaditeľ, ktorý samostatne rozhoduje o jeho veciach, pokiaľ nie je v jednotlivých prípadoch určené, že potrebuje predchádzajúci súhlas vecne príslušného ministra (generálneho riaditeľa). Generálny riaditeľ zodpovedá za činnosť generálneho riaditeľstva a za jeho hospodárenie.

(2) Pre činnosť generálneho riaditeľstva je smerodajný jeho plán, ktorý musí byť zameraný na splnenie plánov podriadených národných podnikov. Časťou plánu je rozpočet, podľa ktorého je generálne riaditeľstvo povinné hospodáriť. Plán generálneho (oblastného) riaditeľstva schvaľuje vecne príslušný minister (generálny riaditeľ).

(3) Rozpočet generálneho riaditeľstva určuje, za ktorých podmienok sa poskytuje prídel jeho podnikovému fondu pracujúcich. Zásady pre ustanovenie týchto prídelov určí vecne príslušný minister. Prídel sa odvádza podnikovému fondu pracujúcich do 14 dní po schválení účtovnej závierky generálneho riaditeľstva; vecne príslušný minister môže povoliť odvádzanie preddavkov na prídel.

(4) Ak je oblastný riaditeľ výkonným orgánom dvoch alebo viac generálnych riaditeľov, určí vecne príslušný minister, ktorý generálny riaditeľ a za akých podmienok vykonáva právomoc generálneho riaditeľa v pomere k oblastnému riaditeľstvu.

(5) O majetku sverenom generálnemu riaditeľstvu a o záväzkoch súvisiacich s jeho prevádzkou platia primerane ustanovenia §§ 10, 11, 12, 47 a 48. Ďalej platia pre generálne riaditeľstvo primerane ustanovenia o národných podnikoch obsiahnuté v tomto zákone okrem §§ 1, 2 a 4 až 9, § 14, § 15 ods. 1, § 21, § 22 ods. 1 až 3, §§ 24 a 25, § 29 ods. 1 vety druhej a tretej, §§ 39 a 41, § 42 ods. 1 a §§ 43 až 46; rovnako tak platia pre generálne riaditeľstvo ustanovenia iných predpisov vzťahujúcich sa na národné podniky, pokiaľ vládne nariadenie neurčí odchýlku.

**§ 37.**

Vecne príslušný minister môže generálnych riaditeľov splnomocniť, aby obstarávali ďalšie úlohy podľa predpisov, ktoré mu prislúcha vykonávať.

**§ 38.**

(1) Dozoru štátu obstarávanému vecne príslušným ministrom sú podrobené národné podniky i generálne riaditeľstvá so všetkých stránok činnosti.

(2) Ak nastanú v obstarávaní pôsobnosti generálneho riaditeľa nepravidelnosti ohrožujúce plnenie plánovaných úloh, môže vecne príslušný minister urobiť dočasné opatrenie.

**§ 39.**

Vecne príslušný minister môže vykonaním jednotlivých úloh hlavného vedenia národných podnikov a dozoru nad nimi, ktorý spadá do jeho právomoci, poveriť národný výbor.

**§ 40.**

Štatút národných podnikov priemyslových, ktorý vyhlási vláda nariadením, určí národným podnikom smernice najmä o dirigovaní, organizácii, podnikovom pláne, práci a pracujúcich, starostlivosti o kádre, výrobných prostriedkoch, technike, výrobnom procese a výrobku, finančnom hospodárení, podnikových fondoch pracujúcich a o hlavnom vedení a dozore štátu. Vychádzajúc z ducha tohto Štatútu, národné podniky postupujú podľa zásad do neho pojatých tak, aby splnily svoje poslanie.

## Diel X.
## Zmeny v učlenení.

**§ 41.**

Vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií môže podriadiť generálnemu riaditeľovi i podniky zriadené podľa iných právnych predpisov, pokiaľ patria do jeho právomoci. Pokiaľ vecne príslušný minister neupraví odchylne pomery takých podnikov, platia pre ne primerane predpisy pre národné podniky podľa tohto zákona.

**§ 42.**

(1) Vecne príslušný minister môže vyňať národný podnik z jeho organizácie podľa tohto zákona a po dohode s príslušným ministrom ho odovzdať na opatrenie podľa predpisov, ktoré tomuto ministrovi prislúcha vykonávať. Pokiaľ podľa týchto predpisov nebudú odchylne upravené pomery takého národného podniku, platia o ňom primerane ustanovenia tohto zákona.

(2) Vecne príslušný minister môže z národného podniku vyňať majetok alebo záväzky a urobiť o nich opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti alebo ich po dohode s príslušným ministrom previesť do jeho právomoci, aby o nich urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti.

(3) Vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií môže na národný podnik preniesť záväzok patriaci k národnému majetku.

(4) Prechodom záväzku podľa odsekov 2 a 3 sa predošlý dlžník oslobodzuje. Na taký prechod nie je potrebné privolenie veriteľa.

## Diel XI.
## Zrušenie národného podniku.

### § 43.

(1) Vecne príslušný minister po dohode s ministrom financií zrušuje národný podnik a ustanovuje tiež, ako sa má s majetkom zrušeného národného podniku naložiť. O zrušení vydá vecne príslušný minister listinu.

(2) Na návrh likvidátora sa zrušenie národného podniku zapíše do podnikového registra.

### § 44.

(1) Ak dôjde k zrušeniu národného podniku, s výnimkou prípadov uvedených v § 6 vete druhej, vymenuje generálny riaditeľ likvidátora; generálny riaditeľ môže likvidátora odvolať.

(2) Generálny riaditeľ ohlási vymenovanie a odvolanie likvidátora na zápis do podnikového registra.

### § 45.

(1) Likvidátor smie speňažiť majetok zrušeného národného podniku len, pokiaľ o ňom inak neurčí vecne príslušný minister.

(2) Likvidačný zvyšok zrušeného národného podniku odvedie likvidátor Fondu znárodneného hospodárstva.

(3) Po skončení likvidácie sa odovzdajú knihy a spisy zrušeného národného podniku príslušnému generálnemu riaditeľstvu.

### § 46.

(1) Likvidátor je podrobený dozoru generálneho riaditeľa a vecne príslušného ministra.

(2) O osobnej zodpovednosti likvidátora a o vymáhaní náhrady škody ním spôsobenej platia primerane ustanovenia §§ 16 a 27.

## Diel XII.
## Prechodné ustanovenia.

### § 47.

Zmena zápisov vo verejných knihách vedených podľa československého práva, ktoré boly vykonané do dňa začiatku účinnosti tohto zákona, sa vykoná podľa osobitných predpisov. Úprava

takých zápisov, ktoré boly vykonané v iných, podľa československého práva vedených úradných registroch a soznamoch, sa vykoná podľa predpisov, ktoré vydá vláda nariadením.

**§ 48.**

(1) Záložné práva viaznúce na majetkových častiach uvedených v § 11 zanikajú bez náhrady a knihovný súd ich vymaže na návrh národného podniku s odvolaním sa na tento zákon. Záväzky, pre ktoré bolo záložné právo zriadené, zostávajú nedotknuté.

(2) Za ktorých podmienok zanikajú iné vecné práva či už knihovné alebo neknihovné na majetkových častiach uvedených v § 11, upraví vláda nariadením.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa nevzťahujú na prípady, v ktorých vláda povolí výnimku na návrh vecne príslušného ministra urobený po dohode s ministrom financií.

**§ 49.**

Zaniká funkcia členov predstavenstiev podľa §§ 20 a 21 dekrétu č. 100/1945 Sb., o znárodnení baní a niektorých priemyslových podnikov, v znení čl. II zákona č. 114/1948 Sb., o znárodnení niektorých ďalších priemyslových a iných podnikov a závodov a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov, a podľa §§ 17 a 18 dekrétu č. 101/1945 Sb., o znárodnení niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu, v znení čl. II zákona č. 115/1948 Sb., o znárodnení ďalších priemyslových a iných výrobných podnikov a závodov v odbore potravinárskom a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov tohto odboru.

**§ 50.**

Rezervný fond podľa § 18 vládneho nariadenia č. 6/1946 Sb., ktorým sa vydáva Štatút národných podnikov priemyslových, a § 36 vládneho nariadenia č. 77/1946 Sb., ktorým sa vydáva štatút národných podnikov potravinárskych, sa prevádza dňom 31. decembra 1949 do kmeňového majetku národného podniku.

**§ 51.**

Ústredné a oblastné orgány zriadené podľa doteraz platných predpisov sa zrušujú dňom, ktorý určí vecne príslušný minister. Na návrh príslušných generálnych riaditeľstiev vymaže súd z obchodného (firemného) registra národné podniky, ktorými ústredné (oblastné) orgány zriadené podľa doteraz platných predpisov podnikateľsky obstarávaly spoločné veci podriadených národných podnikov.

**§ 52.**

(1) Fond národnej obnovy zaťaží Fond znárodneného hospodárstva sumou rovnajúcou sa náhrade za konfiškované majetkové podstaty v rozsahu ich použitia podľa § 4, ktorá sa určí primerane podľa zásad pre určenie náhrady za znárodnený majetok.

(2) Vláda určí, ako sa vyrovná zvyšok vzájomných nárokov medzi Fondom národnej obnovy a Fondom znárodneného hospodárstva.

**§ 53.**

Právne úkony, písomnosti, podania na zápis do verejných kníh a registrov a úradné úkony, potrebné na vykonávanie tohto zákona alebo na prípravy takého vykonávania, ako i podania národných podnikov a generálnych riaditeľov (riaditeľstiev) na vecne príslušné ministerstvo sú oslobodené od daní, poplatkov a dávok. To neplatí o obchodnej činnosti národných podnikov, o

prevodoch majetku z národného podniku, ktorými sa nenadobúda správa svereného majetku podľa § 10, o zápisoch zmien do registra vykonávaných po zápise národného podniku a o zápisoch vykonávaných na návrh likvidátora zrušeného národného podniku.

## Diel XIII.
## Zrušovacie, splnomocňovacie a záverečné ustanovenia.

### § 54.

Dňom 31. decembra 1949 strácajú platnosť §§ 16, 18 a § 21 ods. 1 č. 1 písm. b) a č. 2 písm. b) vládneho nariadenia č. 6/1946 Sb. a §§ 34, 36 a § 39 ods. 1 č. 1 písm. b) a ods. 2 č. 1 písm. b) a č. 2 písm. b) vládneho nariadenia č. 77/1946 Sb. Ostatné ustanovenia týchto nariadení strácajú platnosť dňom začiatku účinnosti tohto zákona.

### § 55.

Vecne príslušný minister určí po dohode s ústredným orgánom jednotnej odborovej organizácie deň, ktorým sa v národných podnikoch zriaďujú podnikové fondy pracujúcich, ako i plánovacie obdobie, za ktoré sa podnikovým fondom pracujúcich poskytujú prídely. Od prvého dňa tohto obdobia sa na príslušné národné podniky a ústredné a oblastné orgány nevzťahujú ustanovenia §§ 24 a 32 dekrétu č. 104/1945 Sb., o závodných a podnikových radách, v znení zákona č. 188/1948 Sb., ktorým sa menia a doplňujú niektoré ďalšie ustanovenia dekrétu prezidenta republiky o závodných a podnikových radách. Nároky jednotného fondu pracujúcich na podiel na čistom zisku za čas predchádzajúci tomuto dňu zostávajú nedotknuté.

### § 56.

Opatrenia urobené v shode s ustanoveniami tohto zákona pred dňom začiatku jeho účinnosti a predpisov podľa neho vydaných sa odo dňa opatrení pokladajú za urobené podľa zákona.

### § 57.

Vláda môže nariadením rozšíriť platnosť ustanovení tohto zákona i na národné podniky v odbore iných ministerstiev, poprípade pre ne určiť vhodné odchýlky.

### § 58.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. júla 1950; vykonajú ho ministri priemyslu, výživy, informácií a osvety a zdravotníctva po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

**Gottwald v. r.**

**Dr. John v. r.**

**Zápotocký v. r.**

**Kopecký v. r.**

**Kliment v. r.**

**Plojhar v. r.**

**Ing. Jankovcová v. r.**

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.